

دانشکده الهیات و علوم انسانی

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته: الهیات و معارف اسلامی (فقه و مبانی حقوق)

گروه: فقه و حقوق

عنوان پایان نامه:

بررسی حضور زن در عرصه های هنر بویژه سینما و تئاتر

از دیدگاه فقه اسلامی

عبدالحسن بدرالدین

استاد راهنما:

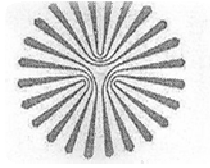
دکتر محمد حسین شعبانی

استاد مشاور:

دکتر سید محمد صدری

آذر ماه ۱۳۹۰

دانشگاه پیام نور

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

مرکز تهران جنوب

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته الهیات و معارف اسلامی (فقه و مبانی حقوق اسلامی)

گروه فقه و مبانی حقوق

عنوان پایان نامه

بررسی حضور زن در عرصه های هنر بویژه سینما و تئاتر از

دیدگاه فقه اسلامی

عبدالحسن بدرالدین

استاد راهنما:

دکتر محمدحسین شعبانی

استاد مشاور:

دکتر سید محمد صدری

آذر ماه ۱۳۹۰

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تجمع علوم انسانی

دانشگاه امام خمینی
دانشگاه امام نور استان تهران
آموزش عالی و تربیت مدرس

تصویب نامه

شماره
تاریخ
پیوست

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته هیات گرایش فقه و مبانی حقوق

تحت عنوان :

بررسی حضور زن در عرصه های هنر بویژه سینما و تئاتر از دیدگاه فقه اسلامی

نام خانوادگی : بدرالدین
شماره پروژه : ۳۹۰۳
تاریخ دفاع : ۱۳۹۰/۰۹/۱۹
نام : عبدالحسن
شماره دانشجویی : ۸۶۷۱۰۶۳۵۷۱
ساعت : ۱۰/۳۰-۱۲
درجه ارزشیابی : بسیار خوب
نمره : ۱۷/۵

هیات داوران :

داوران	نام	نام خانوادگی	کد استادی	مرتب علمی	امضاء
راهنما	محمد حسین	شعبانی	۳۷۱۰۲۲		
راهنمای دوم	-	-	-		
مشاور	سید محمد	صدری	۴۱۰۱۷۴		
مشاور دوم	-	-	-		
داور	حسین	داورزنی			
داور دوم	-	-			

تهران، خیابان استاد نجات اللمی
نرسیده به خیابان کریمخان زند
چهارراه سپند، پلاک ۲۳۲
تلفن: ۸۸۸۰۱۰۹۰
دورنگار: ۸۸۸۹۰۵۳۶

WWW.TPNU.AC.IR
ensani@tpnu.ac.ir

اینجناب عبدالحسن بدرالدین دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۶ مقطع کارشناسی ارشد رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی گواهی مینمایم چنانچه در پایان نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته ام با نقل قول مستقیم یا غیر مستقیم منبع و ماخذ آنرا نیز در جای مناسب ذکر کرده ام. بدیهی است مسولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می داند و جوابگوی آن خواهم بود

دانشجو تایید می نماید که مطالب مندرج در این پایان نامه (رساله) نتیجه تحقیقات خودش می باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران، مرجع آنرا ذکر نموده است.

نام و نام خانوادگی دانشجو :

تاریخ و امضاء

اینجناب عبدالحسن بدرالدین دانشجوی ورودی سال ۱۳۸۶ مقطع کارشناسی ارشد رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی گواهی مینمایم چنانچه بر اساس مطالب پایان نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب و ... به صورت مشترک با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم

نام و نام خانوادگی دانشجو :

تاریخ و امضاء

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می باشد.

آذر ۱۳۹۰

بِسْمِ اللَّهِ النُّورِ

ستایش پروردگار را سزااست که هستی ما از هستی اوست هم او که معرفتش بهانه ملقت و اسماء حسنايش وسیله تقرب است سلام خالق و مخلوق بر رسول امجد ، حقیقت اول و ثمره آخرت حبیب ا... علیه و آله و سلم .

درد بر والی ولایت مطلق ،امیر المومنین و امام العارفين علی ابن ابی طالب علیه السلام و فرزند برومندش، قطب عالم امکان ، صاحب عصر و زمان خاتم ولایت ،حضرت بقیه ا... الاعظم روحی و ارواح العالمین التراب مقدمه فدا .

با تشکر فراوان از زحمان جناب آقای دکتر شعبانی که با راهنمایی های عالمانه خویش بنده را در تدوین و هر چه غنی تر این پایان نامه یاری نمودند.

همچنین مراتب سپاس خود را از جناب آقای دکتر صدری که مسئولیت مشاوره این پایانه نامه را برعهده داشتند اعلام می نمایم.

و من ... التوفیق

چکیده:

انسان شیفته هنر است و هنر مهمترین وسیله در جهت معرفی خوبی ها و نهادینه کردن ارزشها در اجتماع بشری است. در بین هنرها، هنر نمایشی از اهمیت خاصی برخوردار بوده و می باشد. زیرا در مخاطب تأثیری عمیق از خود برجای می گذارد. امروزه همه ملتها و دولتها از این وسیله ی برنده در جهت پیش برد اهداف خود بهره می گیرند، ضرورت دارد که نظام اسلامی در این عرصه از دیگران عقب نماند. و در جهت پیشبرد اهداف دین، از این هنر زیباترین استفاده و بهترین بهره را ببرد.

نباید غافل بود که زنان از ارکان مهم جامعه و نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می دهند. در نقش آفرینی و تأثیر گذاری و اثر پذیری، دست کمی از مردان ندارند. از این رو می طلبد که در عرصه هنر، حضوری فعال داشته، تا بتوانند به رسالت خود عمل کرده و از هر دغدغه ی فکری مصون باشند. بدون شک، برای انسانهای پای بند به ارزشهای دینی، فقه، تعیین کننده این حضور است.

در این رساله به اهمیت هنر، جایگاه و محدوده حضور زنان در عرصه هنر بویژه سینما و تئاتر پرداخته شده است. و بیان شده که امروزه هنر تنها وسیله ی انتقال فرهنگ ها و بیان حقایق و عوامل ارتباط انسانها با همه گرایشها است و هنری ارزشمند است که در رشد جامعه موثر باشد.

زنان نیز با توجه به جایگاهی که در مکتب دارند و مسئولیتی که فقه برای آنها قایل است می توانند با رعایت ضوابط و معیارهایی که شرع مقدس آن را واجب شمرده در همه ی عرصه های هنر همدوش مردان در جهت رشد و بالندگی جامعه ی اسلامی و ترویج ارزشهای دینی ایفای نقش کرده و حضوری موثر داشته باشند.

لغات کلیدی:

هنر - عرصه های هنری - تئاتر - سینما - فقه - زن

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده

فصل اول (کلیات)

۱	مقدمه
۲	۱- طرح مسئله
۲	۲- سئوالات تحقیق
۳	۳- فرضیه ها
۳	۴- اهداف تحقیق
۳	۵- پیشینه تحقیق
۴	۶- روش تحقیق : (نظری است)

فصل دوم (هنر)

۶	۱-۲- تعریف هنر
۶	۱-۱-۲- تعریف لغوی هنر
۶	۲-۱-۲- تعریف اصطلاحی هنر
۸	۱-۲-۳- علت کثرت تعاریف
۹	۲-۲- « هنر » ، مشترک لفظی
۱۱	۲-۳- منشأ هنر
۱۱	۱-۳-۲- نظریات مادی گرایانه
۱۳	۲-۳-۲- نظریات معناگرا
۱۵	۲-۴- انواع هنر
۱۵	۱-۴-۲- از جنبه ابزار
۱۶	۲-۴-۲- از جنبه محتوا
۱۸	۲-۵- غایت هنر

- ۱۹-۵-۲- هنر برای هنر ۱۹
- ۱۹-۵-۱-۱- نقد ۱۹
- ۲۰-۵-۲- هنر برای رشد ۲۰
- ۲۱-۶-۲- ارزش هنر ۲۱
- ۲۱-۷-۲- هنر و زیبایی در قرآن ۲۱

فصل سوم (اسلام و زن)

- ۲۴-۱-۳- اسلام و زن : یا مسئولیت زنان در اسلام ۲۴
- ۲۸-۲-۳- جایگاه زن در اسلام ۲۸
- ۲۸-۱-۲-۳- جایگاه فردی اجتماعی زن ۲۸
- ۲۸-۱-۲-۳- جایگاه فردی ۲۸
- ۳۰-۲-۱-۳- جایگاه اجتماعی ۳۰
- ۳۱-۳-۳- نحوه حضور زنان در فعالیتهای اجتماعی ۳۱
- ۳۱-۱-۳-۳- حق فعالیتهای فرهنگی، اجتماعی و سیاسی ۳۱
- ۳۲-۲-۳-۳- حضور سالم زن در مجامع ۳۲
- ۳۲-۳-۳- نقش زن در ساختن تاریخ ۳۲
- ۳۲-۱-۳-۳- زن « شئی گران بها » و بدون نقش ۳۲
- ۳۳-۲-۳-۳- زن « شیئی بی بها » و دارای نقش ۳۳
- ۳۳-۳-۳-۳- زن « شخص گرانبها ، و دارای نقش ۳۳
- ۳۴-۴-۳-۳- نه حبس نه اختلاط ۳۴
- ۳۴-۵-۳-۳- فلسفه حجاب اسلامی ۳۴
- ۳۴-۱-۵-۳-۳- آرامش روانی ۳۴
- ۳۵-۲-۵-۳-۳- استحکام خانوادگی ۳۵

- ۳-۵-۳- استواری اجتماع..... ۳۶
- ۳-۵-۴- ارزش و احترام زن..... ۳۷
- ۳-۵-۵- حجاب واصل آزادی..... ۳۷
- ۳-۵-۶- حجاب مانع رکود فعالیت ها..... ۳۸
- ۳-۵-۷- ملاک واجب نبودن پوشش چهره و دو دست..... ۳۹
- ۳-۵-۸- مصونیت نه محرومیت..... ۴۰
- ۳-۴-۴- احکام پوشش و آرایش..... ۴۱
- ۳-۴-۱- حدود پوشش واجب زن و مرد در اجتماع..... ۴۱
- ۳-۴-۱-۱- حکمت اختصاص حکم پوشش به زن..... ۴۲
- ۳-۴-۲- شرایط پوشش..... ۴۳
- ۳-۴-۲-۱- تزین..... ۴۳
- ۳-۴-۱-۲-۱- زینت های آشکار..... ۴۴
- ۳-۴-۲-۱-۲- افرادی که پنهان کردن زینت مقابل آنان واجب نیست..... ۴۶
- ۳-۴-۳-۱-۲- نسائهن..... ۴۶
- ۳-۴-۳-۱-۴- غیر اولی الاربه..... ۴۷
- ۳-۴-۳- تیرج..... ۴۷
- ۳-۴-۳-۱- لباس شهرت..... ۴۸
- ۳-۴-۳-۲- تشبه..... ۴۹
- ۳-۴-۳-۱-۲- تشبه به جنس مخالف..... ۴۹
- ۳-۴-۳-۱-۱-۲- ملاک در عنوان تشبه به جنس مخالف..... ۵۰

فصل چهارم (رویکرد فقه به حضور زن در سینما)

- ۴-۱- رویکردهای فقه به سینما یا نظرات فقها به سینما..... ۵۳
- ۴-۱-۱- رویکرد اول : مخالفت مطلق..... ۵۴
- ۴-۱-۲- رویکرد دوم موافقت محدود..... ۵۵
- ۴-۲- سینما در دوره آزادی های افراطی ۵۸
- خلاصه سخن بررسی سینما به عنون ابزار و وسیله تعالی فرهنگی..... ۵۸
- ۴-۳- احکام اختلاط زن و مرد..... ۵۹
- ۴-۳-۱- احکام نگاه کردن ۵۹
- ۴-۳-۱-۱- نگاه به زن نا محرم ۵۹
- ۴-۳-۱-۲- نگاه کردن به زنان غیر مسلمان..... ۶۲
- ۴-۳-۱-۲-۱- ملاک حکم..... ۶۳
- ۴-۳-۱-۲-۲- الحاق زنان بد حجاب بیابانی و خیابانی به زنان غیر مسلمان..... ۶۳
- ۴-۳-۱-۳- نگاه کردن به تصاویر..... ۶۴
- ۴-۳-۱-۳-۱- عوامل موثر در منع یا جواز نگاه کردن به تصاویر..... ۶۵
- ۴-۳-۱-۳-۲- عوامل موثر در شهوانی بودن تصاویر..... ۶۶
- ۴-۳-۲- احکام شنیدن صدای نامحرم..... ۶۷
- ۴-۳-۲-۱- اقوال درباره شنیدن صدای نامحرم..... ۶۷
- ۴-۳-۲-۱-۱- حرمت شنیدن صدای زن نامحرم..... ۶۸
- ۴-۳-۲-۲- جواز شنیدن صدای زن نامحرم..... ۶۹
- ۴-۳-۳- احکام سخن گفتن با نامحرم..... ۷۰
- ۴-۳-۳-۱- آهنگ کلام..... ۷۰
- ۴-۳-۳-۲- محتوای کلام..... ۷۰

- ۷۱ ۴-۳-۴- احکام لمس کردن نامحرم.....
- ۷۲ ۴-۳-۴-۱- لمس در هنگام ضرورت.....
- ۷۲ ۴-۳-۵- خلوت با نامحرم.....
- ۷۳ ۴-۳-۵-۱- ملاک خلوت حرام.....
- ۷۴ ۴-۴- مصادیق اختلاط در جامعه کنونی.....
- ۷۴ ۴-۴-۱- اختلاط در اماکن عمومی.....
- ۷۵ ۴-۴-۱-۱- ارتباط دیداری در اماکن عمومی مختلط.....
- ۷۵ ۴-۴-۱-۱-۱- نگاه کردن به مناظر شهوانی.....
- ۷۵ ۴-۴-۱-۲- نگاه شهوانی به مناظر.....
- ۷۶ ۴-۴-۳-۱- ارتباط کلامی در اماکن عمومی مختلط.....
- ۷۶ ۴-۴-۱-۴- تماسهای جسمی در محیطهای عمومی مختلط.....
- ۷۶ ۴-۴-۵-۱- خلوت در اماکن عمومی (خلوت در جلوت).....
- ۷۷ ۴-۴-۲- اختلاط در محیطهای کاری.....
- ۷۷ ۴-۴-۱-۲- منشی گری.....
- ۷۷ ۴-۴-۲-۲- خبرنگاری و گزارشگری.....
- ۷۷ ۴-۴-۳-۲- فعالیتهای هنری.....
- ۷۸ ۴-۴-۳- اختلاط در رسانه های جمعی.....
- ۷۸ ۴-۴-۱-۳- رسانه های دیداری شنیداری.....
- ۷۸ ۴-۴-۱-۳-۱- تلویزیون و سینما.....
- ۷۸ ۴-۴-۱-۳-۱-۱- بازیگری.....
- ۷۸ ۴-۴-۱-۳-۱-۱-۱- ارتباط بازیگران با یکدیگر و با عوامل حاضر در صحنه.....
- ۸۰ ۴-۴-۱-۳-۱-۱-۲- ارتباط بازیگران با بینندگان.....
- ۸۰ ۴-۴-۱-۳-۱-۲- گویندگی و مجری گری.....
- ۸۰ ۴-۴-۱-۳-۲- اینترنت.....

۴-۳-۲- رسانه های دیداری ۸۱

۴-۳-۳- رسانه های شنیداری ۸۲

نتیجه گیری ۸۲

فصل پنجم (زن و هنرهای نمایشی و غیر نمایشی)

۵-۱- زن و هنرهای غیر نمایشی ۸۵

۵-۱-۱- هنر موسیقی ۸۵

۵-۱-۲- دیدگاه بزرگان در مورد غنا ۸۶

۵-۱-۳- حضور زن در هنر موسیقی ۸۷

۵-۱-۴- هنر آرایشگری یا گریم ۸۸

۵-۱-۴-۱- آرایش کردن جنس مخالف یکدیگر ۸۸

۵-۱-۴-۲- آرایش کردن جنس موافق ۸۸

۵-۱-۴-۳- تحلیل موضوع ۹۰

۵-۱-۵- هنرهای تجسمی و تصویری ۹۰

۵-۱-۵-۱- هنر تجسمی ۹۱

۵-۱-۵-۲- هنر تصویری ۹۲

۵-۲- زن و هنرهای نمایشی ۹۳

۵-۲-۱- عناصر موثر در هنرهای نمایشی ۹۳

۵-۲-۱-۱- سازگاری با شرع یا تطابق با ارزشها ۹۴

۵-۲-۱-۲- احکام فقهی ، هنرمند ۹۶

۵-۲-۱-۳- پوشش (ستر) ۹۷

۵-۲-۲- تحلیل موضوع ۹۹

۵-۲-۳- گفتگوی مرد و زن نامحرم ۱۰۳

۵-۲-۳-۱- قائلین به جواز ۱۰۴

۵-۲-۳-۱-۱- ادله جواز ۱۰۵

۵-۲-۴- ابراز احساسات ۱۰۶

- ۱۰۶..... ۱-۴-۲-۵ - تماس بدنی.....
- ۱۰۷..... ۲-۴-۲-۵ - برخورد عاطفی.....
- ۱۰۸..... ۳-۴-۲-۵ - نگاه به یکدیگر.....
- ۱۰۹..... ۴-۴-۲-۵ - نگاه به صورت و دست.....
- ۱۰۹..... ۱-۴-۴-۲-۵ - ادله فائلین به حرمت.....
- ۱۱۱..... ۲-۴-۴-۲-۵ - دلائل جواز نگاه به دست و صورت.....
- ۱۱۲..... ۵-۲-۵ - تحریک یکدیگر.....
- ۱۱۲..... ۱-۵-۲-۵ - ریبه و لذت بردن.....
- ۱۱۴..... ۲-۵-۲-۵ - تهییج جنسی.....
- ۱۱۴..... ۱-۲-۵-۲-۵ - دلیل بر حرمت تهییج.....
- ۱۱۵..... ۶-۲-۵ - حرمت ایجاد فساد.....
- ۱۱۵..... ۱-۶-۲-۵ - شوخی کردن.....
- ۱۱۶..... ۲-۶-۲-۵ - خلوت کردن.....
- ۱۱۶..... ۳-۶-۲-۵ - تحلیل موضوع.....
- ۱۱۷..... ۷-۲-۵ - لباس شهرت.....
- ۱۱۷..... ۱-۷-۲-۵ - اجماع.....
- ۱۱۷..... ۲-۷-۲-۵ - روایات.....
- ۱۱۷..... نقد و بررسی ادله.....
- ۱۱۸..... ۸-۲-۵ - دیدگاه اهل سنت.....
- ۱۲۰..... ۹-۲-۵ - آرایش و گریم.....
- ۱۲۱..... ۱۰-۲-۵ - تقلید صدای جنس مخالف.....

فصل ششم

- ۱۲۳..... نتیجه کلی.....
- ۱۲۶..... فهرست منابع.....

فصل اول

کلیات

بنام خدا که مظهر جلال و جمال است و جان را به اندیشه هنر آراست و انسان را از نعمت خرد، بهره مند و به زیبایی عقل، زینت بخشید.

سپاس او را که هر چه آفرید زیبا و خود زیبایی مطلق است. او که جهان را به زیور زیبایی مزین تا بشر با سرمشق گرفتن از نظام هستی در جهت ابتکار و هنر گام بردارد.

صلوات بر سرور کائنات محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله و سلم) و ابنای پاکش آنان که همه زیبایی ها و هنرهای متعالی را در خود جمع دارند و انسان را به سوی هنر آموختن، یاد دادن و زیستن که والاترین هنرهاست رهنمون هستند.

آری صورتگری کار اوست که خود فرمود: «هو الذی یصورکم فی الارحام کیف یشاء» اوست که موجودات را به تصویر می کشد و به این لحاظ، هنرمند واقعی خداست، و این کیفیت هنری را در وجود بشر به ودیعت گذاشته است. از سوی دیگر آدمیزاد توانسته با تلاش و همت خود جلوه های طبیعت و هستی را با شکوهی نو به تصویر کشیده، به منصفه ظهور برساند. و اهمیت هنر نمایشی را یاد آور شود، هنر نمایشی نقش مهمی در ارتقاء و یا تنزل زندگی ایفا می کند زیرا می تواند زیبایی را به پدیده ای زشت و یا زشتی را به شکل زیبا جلوه گر سازد. و سعادت یا شقاوت را رهنمون باشند.

زنان می توانند از این امانت الهی به خوبی استفاده کرده و در جهت تکامل خود و دیگران از آن بهره جسته و اسلام حضور آنان را با رعایت شرایط و ضوابط مجاز دانسته است.

آری زنان که جزء لاینفک جامعه انسانی و در فعالیت های اجتماعی دارای نقش مهم و اثر گذار هستند بطور قطع و یقین می بایست مورد توجه جدی قرار گیرند.

هنر که جزئی و گوشه ای از فعالیت های اجتماعی و لازمه جامعه بشری است نیز از حضور زنان هنرمندی نیاز نیست بلکه بطور جدی نیاز به حضور این دسته از هنرمندان دارد تا بتواند نقش خود را به خوبی ایفا نماید.

جامعه اسلامی نیز که جزء جوامع بشری است از این قاعده کلی مستثنی نبوده و می بایست برابر موازین شرعی و مطابق با اصول و قوانین اسلامی از این ظرفیت استفاده نماید.

اسلام به زنان بعنوان عنصری فعال و اثر گذار یاد کرده است اما این عنصر فعال و اثر گذار می بایست در چهار چوب با حفظ شخصیت انسانی خود در عرصه های اجتماعی علی الخصوص هنری ظاهر شده و بتواند نقش خود را به خوبی ایفا نماید.

اسلام نه تنها به زنان که به مردان نیز مطابق با سرشت ذاتی خود در اینگونه موارد و موارد دیگر عرصه های اجتماعی قوانین و چهار چوب خاصی تعیین کرده است .

۱- طرح مسئله :

با عنایت به اینکه زنان نیم یا بیشتر از نیمی از جمعیت کشورها را تشکیل می دهند و الزاماً زندگی مشترکی با مردان دارند و بدلیل زندگی اجتماعی انسانها و لزوم وابسته بودن به یکدیگر در زمینه های مختلف اعم از فرهنگی ، اجتماعی ، اقتصادی و...

اینکه اصلی ترین و مهمترین رکن زندگی ، خانواده است و زن بعنوان مدیر داخلی خانواده اعم از زنان شاغل و خانه دار ضرورت دارد که مسائل اجتماعی و فرهنگ را علاوه بر اینکه از مراکز دیگر دریافت می کنند از طریق هنر نیز که بهتر و ملموستر قابل دریافت است دریافت نمایند به همین دلیل زنان هنرمند می بایست وارد عرصه های هنری شوند تا بتوانند فرهنگها را به درون خانه ها ببرند. که در صورت عدم حضور زنان مسلمان به عرصه های هنری ممکن است فرهنگهای غیر اخلاقی و غیر اسلامی از سوی سایر کشورها که پایبند به اصول اخلاقی و خانوادگی نیستند وارد اجتماع اسلامی شود. با توجه به اینکه امروز بشر در زمینه های مختلف علمی ، فرهنگی ، تکنولوژی به پیشرفتهای قابل توجهی دست یافته است جامعه اسلامی نیز می بایست همگام و همراه با جامعه جهانی و با شتابی همسان و با رعایت اصول اخلاقی و اسلامی در همه عرصه ها خصوصاً عرصه های هنری بویژه حضور زنان در این عرصه وارد شده تا بتواند با تهاجم فرهنگی مبارزه جدی نماید.

به نظر می رسد جامعه اسلامی در این خصوص وظیفه ای بس خطیر و با ارزش دارد که می بایست همگام با سایر فعالیتها به آن بپردازد و با استفاده از فقه پویای تشیع موانعی که بر سر این راه وجود دارد مرتفع نماید.

۲- سؤالات تحقیق :

آیا لزوماً حضور زنان مسلمان در عرصه های هنری بویژه سینما و تئاتر لازم و ضروری می باشد و اگر پاسخ مثبت است تا

کجا مجاز به ورود می باشد ؟

- ۱- آیا زن مسلمان می تواند در برابر مرد نامحرم در عرصه هنر ظاهر شود؟
- ۲- آیا زن مسلمان در نقش یک هنرمند می تواند به مرد نامحرم ابراز محبت کند ؟
- ۳- نظر فقها در خصوص حضور زنان در عرصه های هنری چیست ؟
- ۴- از چه زمانی زنان به عرصه های هنری وارد شدند ؟
- ۵- آیا زن و مرد هنرمند می توانند نقش مخالف یکدیگر (زن در نقش مرد و مرد در نقش زن) بازی کنند؟

۶- نوع پوشش زن مسلمان در عرصه های هنری (سینما و تئاتر) چگونه است؟

۳- فرضیه ها:

- ۱- حضور زنان مسلمان در عرصه های هنری (سینما و تئاتر) لازم و ضروری است و حد و حدود آن را فقه معین کرده است.
- ۲- زن مسلمان می تواند در برابر مرد نامحرم حاضر شود اما ابراز علاقه و محبت به مرد بیگانه مفسده می آورد و بایست با رعایت نکات اخلاقی و دینی و الزاماً جهت رساندن پیام اجتماعی، فرهنگی، دینی این امر صورت گیرد.
- ۳- با توجه به اختلاف نظر علماء در خصوص حضور زنان مسلمان در عرصه های هنری (سینما و تئاتر) الزاماً می بایست این امر با رعایت نکات اخلاقی صورت گیرد.
- ۴- در زمان های مختلف حضور زنان در عرصه های هنری متفاوت بوده است.
- ۵- براساس فقه شیعه زنان نمی توانند در نقش مردان ظاهر شوند اما در بعضی از موارد نادر (مثل تعزیه) مردان در نقش زنان حضور پیدا می کنند.
- ۶- نوع پوشش زنان مسلمان در عرصه های هنری (سینما و تئاتر) با سایر فعالیتهای اجتماعی دیگر تفاوتی ندارد و می بایست الزاماً بدن خود و موها (زینتها) خود را بپوشانند. دستها و پاها تا مچ و گردی صورت مجاز است.

۴- اهداف تحقیق:

۴-۱- هدف اساسی از این پژوهش بررسی حضور زنان در عرصه های هنری بویژه سینما و تئاتر می باشد که با استفاده از نظرات مراجع تقلید و کارشناسان مذهبی همچنین جستجو در منابع اسلامی فقهی نحوه حضور زنان در این عرصه ها همچنین مباحثی پیرامون حد و حدود محرم و نامحرم و چگونگی ارتباط زنان هنرمند با مردان هنرمند مورد بررسی قرار گرفته است و بطور کل آیا زنان می توانند در عرصه های هنری (سینما و تئاتر) حضور پیدا کنند یا خیر اگر جواب مثبت است این حضور تا کجاست؟

۴-۲- هدف دیگر از این پژوهش جمع آوری و ارائه نظرات کارشناسان مذهبی در خصوص حضور زنان در عرصه های هنری جهت استفاده زنان هنرمند.

۵- پیشینه تحقیق:

با مراجعه به پژوهشگاه اطلاعات و مدارک علمی ایرانی (ایران داک) و ارائه موضوع مورد پژوهش عنوان شده در این زمینه فعالیت چندانی صورت نگرفته ولی مقالاتی چند پیرامون، زن در رسانه ها نوشته شهلا حبیبی - تصویر زن در سریال

تلویزیون چراغ خانه نوشته فاطمه قاسمی و مرز قاطع تصویر زن در سینمای ایران نوشته شهناز مرادی کوچی موجود بود که به نظر می رسد با گذشت ۳۲ سال از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران و لزوم حضور جدی زنان در عرصه های هنری مراکز فرهنگی امثال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که متولی امر سینما در کشور اسلامی است و صدا و سیمای جمهوری اسلامی که در نوع خود یک دانشگاه است به این مهم توجه چندانی ننمودند. و این امر مرا به تدوین پایان نامه ای در این خصوص واداشته است .

۶ روش تحقیق : (نظری است)

این تحقیق (رساله) به روش کتابخانه ای و فیش برداری جمع آوری و نگاشته شده است که با مراجعه به مراکز علمی و کتابخانه های مجلس شورای اسلامی . مرکز اطلاعات علمی پژوهش مدارک ایران (ایران داگ) و کتابخانه دانشگاه پیام نور مرکز تهران وموسسه علمی پژوهش امام خمینی جمع آوری شده است .

فصل دوم

هنر